

Till ledamöterna av Sveriges advokatsamfund

Vägledande uttalande angående medicinska åldersbedömningar i asylärenden

Fråga har uppkommit om en advokat som är förordnad som offentligt biträde i ärende enligt utlänningslagen (2005:716) ska medverka till att klienten genomgår medicinsk åldersbedömning.

Frågan om en asylsökande är vuxen eller barn har stor betydelse vid prövningen av skyddsskäl och övriga återopade grunder för att beviljas uppehållstillstånd. Den asylsökandes ålder kan därför vara avgörande för dennes rätt att beviljas uppehållstillstånd.

I det omarbetade asylprocedurdirektivet om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (2013/32/EU), artikel 25.5, stadgas att "[m]edlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövningen av en ansökan om internationellt skydd i sådana fall där medlemsstaterna, efter sökandens allmänna uttalanden eller andra relevanta indikationer hyser tvivel beträffande sökandens ålder. Om medlemsstaterna därefter fortfarande hyser tvivel när det gäller sökandens ålder ska de utgå ifrån att sökanden är underårig".

Migrationsverket antog den 3 september 2015 en ny rättslig kommentar angående bedömning av ålder i asylärenden (SR 35/2015). Av den rättsliga kommentaren framgår att det inte finns någon skyldighet för Migrationsverket att erbjuda medicinska undersökningar för att bedöma ålder. I stället har Migrationsverket en skyldighet att informera den sökande om att han eller hon kan använda sig av medicinsk åldersbedömning (enligt Socialstyrelsens rekommendationer) eller annan läkarbedömning (t.ex. odontologisk, radiologisk eller barnläkarbedömning), som bevismedel för sin ålder. Detta innebär att det ankommer på advokaten att inhämta sådan bevisning och göra utlägg för de kostnader som undersökningen medför.

Socialstyrelsen har uttalat att det finns stora osäkerheter med medicinska åldersbedömningar, vilket kan leda till att barn nekas det skydd det har rätt till enligt nationell lagstiftning och internationella konventioner. Svenska barnläkarföreningen anser att radiologiska åldersundersökningar av asylsökande barn i övre tonåren är ovetenskapliga och har uppmanat sina medlemmar att inte göra sådana.

Det bör även noteras att ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd från ett ensamkommande barn, som har vägrat att undergå en läkarundersökning, inte får baseras enbart på denna vägran (se artikel 25.5 c i det omarbetade asylprocedurdirektivet).

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har vid möte den 2 oktober 2015 antagit följande vägledande uttalande.

En advokat som är förordnad som offentligt biträde i ett ärende enligt utlänningslagen har som främsta plikt att, inom ramen för vad lag och god advokatsed bjuder, efter bästa förmåga tillvarata klientens intressen och bevaka dennes rätt i ärendet. Inom ramen för detta uppdrag åligger det advokaten att gentemot klienten iaktta trohet och lojalitet samt lyfta fram de omständigheter som talar för klientens sak.

Resultatet av en medicinsk åldersbedömning är svårbedömbart. Det kan också tala till klientens nackdel. Mot denna bakgrund bör en advokat, som förordnas som offentligt biträde i ett asylärende, inte medverka till att klienten genomgår medicinsk åldersbedömning om inte synnerliga skäl föreligger.

Stockholm den 6 oktober 2015

Anne Ramberg